

Notă asupra ediției

Volumul de față rezultă din acumularea de date, de-a lungul a mai mult de un deceniu, în urma consultării dosarelor aflate în arhivele SRI (lista fondurilor și a dosarelor este indicată la « Surse », pp. 11-12). Fișele biografice ale românilor din exil nu au constituit scopul primar al cercetării. Ele au fost instrumente de lucru și apar aici ca produse derivate ale altor teme abordate de autor. Acesta este și motivul pentru care volumul nu a fost intitulat « dicționar » – ceea ce presupune o investigație sistematică, rubricată, cu pretenții de mare cuprindere, și este, în general, rodul muncii unei echipe, în condiții de exploatare liberă și firească a arhivelor –, ci « opis », adică inventar al informațiilor la care autorul a putut avea acces, dus de hazardul preocupărilor sale, dar și de cel al bunăvoinței custozilor diferitelor fonduri.

O frecventare îndelungată a arhivelor, precum și cunoașterea contextelor istorice recente i-au permis autorului să-și constituie o grilă echilibrată și clară de lectură, și deci să ofere și cititorului rezumate reprezentative ale unor materiale risipite, adesea ambigue sau manipulate de interesele momentane ale Siguranței și/sau Securității. Comentariile critice, punerile la punct, atenționările sînt, prin urmare, frecvente și utile. Pentru unele dintre ele, autorul le este îndatorat chiar actorilor istoriei recente – mărturiile lor, exterioare dosarelor, ca și lectura numeroaselor volume de însemnări și memorii, și a colecțiilor de publicații evocate în cuprinsul opisului, actualizarea informației grație mențiunilor din presa ultimilor treisprezece ani au permis încrucișarea surselor și, în consecință, realizarea unui tablou complex și credibil al emigrației române de-a lungul a cinci decenii (1940-1990).

Termenul « emigrație » acoperă situația generală – și majoritară – a cetățenilor născuți în România care au părăsit țara voluntar la maturitate, pentru o lungă perioadă sau definitiv, între 1940 și 1990. Acestor cazuri-tip li s-au alăturat cîteva cazuri particulare – dar foarte interesante și pe acest temei incluse în volum – de cetățeni români care au atras atenția Siguranței și/sau Securității din diferite motive, deși plecaseră din țară înainte de 1940 sau, copiii fiind la data emigrării, nu au făcut decît să-și urmeze familia în exil. Carierele acestor persoane au prezentat adesea un potențial interes propagandistic sau au apărut ca o eventuală pistă informativă pentru instituție, cînd nu a fost vorba chiar de exploatarea moștenirii drepturilor asupra creației lor intelectuale. Volumul cuprinde, de asemenea, cîteva cazuri de defectori importanți, de transfugi citați ocazional sau insistent în documente, fără ca datele

lor personale să poată fi colaționate din arhivele consultate, și de escroci internaționali de origine română, care se singularizează prin destinul lor pitoresc. Sînt, cu alte cuvinte, ilustrate toate palierele pe care s-a manifestat de-a lungul deceniilor interesul instituției informative și represive față de emigrația română, de la simpla colecție de note informative asupra celui ce se desolidariza, explicit sau implicit, de regim, pînă la terorizarea în țară a familiei refugiatului și înverșunarea în compromiterea lui în mediile occidentale.

Fișele biografice conțin atîta informație cîtă s-a putut aduna prin consultarea arhivelor la care a avut acces autorul. Lipsurile din unele biografii (data și/sau locul nașterii, numele părinților, studiile, cariera etc.) le oglindesc pe cele din dosare. Redactarea fișelor s-a ținut departe de orice ambiguitate, referindu-se strict la datele aflate în documente. Astfel, nu sînt înregistrate nici un fel de zvonuri sau bănuieli nedocumentate, de natură să lezeze persoanele citate sau memoria lor. Ceea ce nu înseamnă că suspiciunile n-ar putea fi justificate, ci doar că documentarea lor trebuie să urmeze calea cercetării altor arhive decît cele consultate. Toate mențiunile, eventual surprinzătoare, de colaborare a unor persoane cu Securitatea sau cu serviciile secrete sînt urmate de referințele detaliate de arhivă.

Intervențiile editurii în textul furnizat de autor au fost de natură strict redacțională. În cazul cîtorva persoane despre care autorul nu avea cunoștință, editura i-a semnalat că, după Decembrie 1989, acestea și-au reluat legăturile cu țara, participînd în general la viața culturală. Ca urmare, au fost adăugate scurte note în acest sens în finalul fișelor.

Fișele biografice au fost ordonate alfabetic. S-a respectat, în cuprinsul lor, o ordine standard a datelor disponibile. O excepție majoră o constituie marile personalități românești, a căror biografie este, în general, cunoscută – în cazul lor, fișa s-a rezumat să redea conținutul esențial al rapoartelor sau comentariilor Siguranței și/sau Securității. Citatele din dosarele instituției nu au suferit nici o modificare editorială. A fost preferată ortografia cu [î] și [sînt] – conservîndu-se însă numele ortografiate cu [â] –, ca în toate publicațiile editurii destinate publicului adult.

Editura ține să-i mulțumească autorului pentru uriașul volum de muncă pe care l-a reprezentat alcătuirea acestui opus, precum și pentru bunăvoința și meticulozitatea cu care a procedat la verificări, lecturi și relecturi în toate fazele pregătirii cărții pentru tipar.

Etape și motive ale marelui exod

La 25 decembrie 1982, o informare a Direcției a III-a de Contraspionaj a Securității, adresată conducerii superioare de partid și de stat, dezvăluia următoarea situație statistică referitoare la emigrația română ilegală din perioada de după declanșarea celui de-al doilea război mondial : « Din datele existente la Centrul de Informatică și Documentare rezultă că, începînd din 1941, după rebeliunea legionară, pînă în prezent, au părăsit ilegal țara 42 262 persoane, din care 3 509 au rămas în străinătate în urma unor deplasări în interes de serviciu, 31 664 au refuzat revenirea în țară după călătorii în interes particular, iar 7 089 au trecut fraudulos frontiera. Marea majoritate s-au stabilit în țările europene, în principal în R.F. Germania, Austria, Franța și Italia, precum și în SUA și Canada. Din totalul celor stabiliți ilegal în străinătate, pînă în 1950 au plecat 4,9 la sută, între 1951 și 1960 – 1,1 la sută, între 1961 și 1970 – 17 la sută, între 1971 și 1980 – 62,5 la sută și după 1980 – 14,3 la sută [...]. Pînă în prezent, din totalul fugarilor, 19 042 nu și-au reglementat situația juridică față de țară, 17 405 au renunțat la cetățenia română, 3 784 sînt rezidenți români cu domiciliul în străinătate, iar 1 716 au revenit în R.S. România : 1 206 s-au repatriat, iar 510 dintre cei care au trecut fraudulos frontiera au fost predați de autoritățile țărilor respective. »

Cel puțin pentru perioada 1941-1950, cifrele erau, cu siguranță, inferioare celor reale. În primul rînd, nu erau contabilizați cei rămași în străinătate în momentul abdicării regelui Carol al II-lea și la instalarea regimului legionar. Apoi, numărul trenarzilor și dezertorilor din armata română în campania din Vest a fost de ordinul zecilor de mii – o realitate abil escamotată în istoriografia postbelică, îndeobște din rațiuni politice. Și în zilele noastre statisticile militare îi trec cu pudoare pe aceștia la capitolul « dispăruți în luptă ». Oricum, luîndu-i în calcul numai pe cei inventariați de Securitate, înțelegem că în majoritate ei au părăsit ilegal România pînă în 1982, în faimoasa « epocă Ceaușescu ». Iar în ceea ce privește emigrația legală, realitatea statistică e aceeași.

În primii ani de după 1941, emigrările consemnate reprezintă pierderi considerabile pentru țară. Era vorba mai ales despre oameni tineri și foarte tineri, mulți dintre ei inițiați în domenii de vîrf. De regulă, au emigrat numeroase persoane avînd o pregătire intelectuală și profesională peste medie. În plus, erau oameni curajoși, căci nu oricine are capacitatea sufletească de a-și lua soarta în propriile mîini și a se arun-

ca în necunoscut. Ce poate fi mai elocvent decât faptul că sute de inși au fost admiși fără probleme în legiunile străine franceză și spaniolă, luptând ulterior în Maroc, Algeria sau Indochina ?

Vina pentru acest exod de proporții din anii 1944-1950 le revine în totalitate ocupației sovietice și regimului comunist autohton, care se grăbea să răspundă cu slugărnice la pretențiile ocupantului. Aflînd ce se întîmpla la București, personalul misiunilor diplomatice românești din străinătate a refuzat să se mai întoarcă în țară. Mii de militari au fost deblocați din armată, cu « tinichele » de coadă și fără alternativă de existență, numai pentru culpa de a fi luptat sub drapelul patriei lor în campania din Răsărit. Încotro s-o apuce, de vreme ce acasă îi aștepta pușcăria ?! O adevărată vînătoare se pornise împotriva ofițerilor din Siguranță și SSI, etichetați la grămadă « dușmani ai poporului ». În același context, inginerii din secțiile militare de la Malaxa și de la Întreprinderile Aeronautice din Brașov erau amenințați cu deportarea în URSS, care ducea lipsă de specialiști. Primii concepuseră un tun anticar capabil să penetreze orice blindaj cunoscut, iar ceilalți fabricaseră redutabilul IAR și invincibilul pentru ruși Me 109 E. Și exemplele ar putea continua. Inginerii de la uzinele din Brașov au părăsit țara în masă chiar la bordul avioanelor aflate în stoc sau în probe. Semnalul l-a dat însuși directorul întreprinderii, inginerul Mircea Grosu-Viziru, în septembrie 1944, cînd, la bordul unui avion conceput de el, a aterizat în Turcia. În timp, a fost urmat de toți piloții de încercare ai uzinei. În mai puțin de patru ani s-au înregistrat peste 70 de evaziuni aeriene sau deturnări de avioane aflate în curse civile. Ironie (explicabilă) a istoriei, România nu dispune astăzi de nici un exemplar intact al aceluia IAR atît de bine cotate în anii războiului. Toate aparatele care au putut înfrunta timpul se află în Turcia.

Au existat, desigur, și alte motive pentru trecerea frauduloasă a frontierei în epocă. Lista lor nu părea să preocupe autoritățile în primii ani. Pînă în 1947, Siguranța a preferat să închidă ochii în fața acestui exod. În primăvara lui 1948 însă, toate posturile ei de comandă erau deja ocupate de cei ce aveau să conducă Direcția Generală a Securității Poporului începînd din luna septembrie a aceluiași an. Iar lucrurile s-au schimbat peste noapte. S-a emis pe neașteptate un decret prin care, cu titlu de pedeapsă, le era retrasă cetățenia română tuturor fugarilor, dacă aceștia nu reveneau pe neașteptate în țară. Apoi Securitatea s-a angajat în demersuri incoerente – fie din proprie inițiativă, fie urmînd indicațiile regimului politic aflat la putere –, care au săpat o prăpastie între țară și diaspora ei.

Deși fugarii din România nu mai erau cetățeni români din punct de vedere legal – această legalitate fiind consemnată ca atare la București – și mulți dobîndiseră alte cetățenii, ei au fost dați cu toții în urmărire generală. Nici o justiție din lume nu admite administrarea mai multor pedepse pentru același delict, dar Securitatea nu știa acest lucru sau simula ignoranța. Toate direcțiile ei regionale s-au înecat în dosare inutile, iar « acțiunea » a sfîrșit într-o grandioasă, penibilă birocrație. Numai în zona Banatului le-a revenit ofițerilor sarcina de a rezolva peste 17 000 de cazuri ! Or, nici măcar nu se știa dacă cei urmăriți mai erau în viață. Nu conta nici faptul că eventuala reținere a unui român care primise o cetățenie străină risca să provoace un scandal între România și autoritățile țării respective. Nu avea nici o importanță faptul că

foarte mulți dintre cei urmăriți își vedeau în străinătate de viața și meseria lor, fără să se amestece în politică și fără să reprezinte vreun pericol pentru regimul din țară. În sfârșit, nu conta nici faptul că numeroși fugari lăsaseră în urmă o altă Românie decât cea în care Securitatea făcea legea, iar motivele lor fuseseră altele decât cele pentru care erau suspectați, tracasati și discreditați.

În 1955 se înregistrează o schimbare radicală de optică : la doi ani după moartea lui Stalin, s-a emis un decret prin care toți fugarii erau invitați acasă. Dacă nu comiseră crime, li se promitea o generoasă ștergere cu buretele a trecutului. Bineînțeles, s-au numărat pe degete cei ce au alergat la această pomană a regimului comunist. Și s-a repornit nebunia reactivării dosarelor de urmărire generală, toate direcțiile Securității fiind din nou sufocate de o birocrație stupidă. A încercat să-i pună capăt Alexandru Drăghici, nu renunțând definitiv la « dosariadă », ci limitându-i aria de exercitare. După o selecție severă, numărul fugarilor dați în urmărire generală a fost restrâns la 2 050. Numele și semnalmentele lor au fost tipărite, în martie 1960, într-un uriaș catalog de pomină, după care s-a trecut la hărțuirea lor în străinătate.

Una din urmările dramatice ale acestui proces a fost izolarea diasporei. Atunci când sistemul socialist a intrat în degradingoladă, România a fost singura țară din Europa de Est care nu a putut conta pe relații amiabile cu emigrația ei. Nici autoritățile de la Moscova nu au împins atât de departe dușmănia cu cetățenii stabiliți în străinătate. Situația nu s-a îmbunătățit substanțial nici azi, când noul regim politic încearcă s-o « vopsească » înființând tot felul de comiții și comitete încadrate cu nepoți și cu intelectuali de paie, și tratând emigrația cu promisiuni deșarte. Puține sînt personalitățile marcante din exil care au venit în întîmpinarea noului regim de la București și puține sînt temeiurile reale ale unei eventuale bunăvoințe a « plecaților » față de țară.

Dicționarul conține 1 222 de nume ale unor români emigrați între 1940 și 1990 sau care și-au încheiat existența de emigranți în intervalul dintre instalarea în România a regimului legionar și prăbușirea regimului comunist. Biografiile lor sînt mai detaliate sau mai sumare, în funcție de materialul arhivistic pe care l-am putut consulta.

Unele persoane din emigrație nu figurează în acest dicționar din pricina interdicțiilor care încă grevează accesul la arhivele fostei Securități, cu diversele lor compartimente. De pildă, din fondul penal, compus din dosarele proceselor politice desfășurate în țară, puține documente ne-au fost de folos. În schimb, fondul documentar este deosebit de bogat și util. La fondul de urmărire informativă – codificat X – accesul este restricționat, incursiunile noastre în dosarele lui fiind astfel în mod fatal limitate. În sfârșit, faimosul fond Z – al colaboratorilor și informatorilor Securității – este inaccesibil. În plus, nici Securitatea nu a putut să acopere cu antenele sale birocratice multe biografii. Le-am completat cu date apărute în publicațiile din exil, precum și în presa din România, după prăbușirea regimului comunist. Oricum, așa cum își poate da seama și cititorul, un dicționar exhaustiv al românilor plecați din țară e greu de imaginat.

Cei ce-și vor citi « fișa biografică » aici vor fi foarte probabil surprinși de fantezia beteagă a Securității, aplecată asupra propriilor lor destine și fixată în clișee care dezvăluie atitudini maniacale, apropiate de maladie. Informațiile și citatele din documentele Securității sînt menite să-i facă acesteia portretul, să arate, cu alte cuvinte,

ce gîndea instituția informativă și represivă din România despre o mulțime de emigranți care părăsiseră țara tocmai din cauza imixtiunii Securității în viața lor publică și privată. De altfel, pentru a nu altera « candoarea » malefică a instituției, am evitat, în general, să polemizăm cu documentele ei.

Intenția noastră a fost aceea de a prezenta, în cadrul fișelor biografice ale emigranților, motivele pentru care Securitatea a paralizat relațiile țării cu diaspora ei și modul în care a făcut-o. Dincolo de impresionanta încărcătură a unor destine, aceste note pot servi și de « bibliografie » la unul din cele mai sumbre capitole din istoria aparatului represiv și informativ. Căci Securitatea s-a străduit într-adevăr să « facă totul » pentru ca emigranții români să părăsească țara cu amintiri cât mai neplăcute și a continuat să-i hărțuiască și dincolo de hotare, metodic, cu un zel ieșit din comun. Cum s-ar putea oare calcula energiile pe care le-a pierdut România sub două dictaturi înnădite într-o jumătate de secol și consecințele acestei hemoragii ?

Decenii de-a rîndul, emigrația românească a fost un subiect tabu. Astăzi nu se poate spune că e un fenomen necunoscut. Dar, așa cum se întîmplă adesea atunci cînd ne aplecăm asupra istoriei noastre recente, dimensiunea faptelor riscă să ne surprindă. Nu putem decît spera ca pasul de la surpriză la adevărata cercetare să fie făcut cât mai curînd.

Mihai Pelin

D

Dan, Ioan. Născut la 26 iunie 1922, la Deva, județul Hunedoara. Până în 1969 s-a întreținut din munci manuale și ca tehnician topograf. În 1960 a debutat în revista *Luceafărul*, publicând apoi mai multe culegeri de proză. Membru al Uniunii Scriitorilor, din care a fost exclus în anii '80, când s-a refugiat în Germania Occidentală. A publicat la editura lui Ion Dumitru din München un roman în două volume, intitulat *Cavalerii Ordinului Basarab*. În 1986, cu sprijinul unor prieteni de peste Ocean, a emigrat în SUA, stabilindu-se în California.

Dan, Ion. Născut la 17 februarie 1957, la București. Fiul lui Mihai și al Alexandrinei. Absolvent al Institutului Politehnic din București în 1982. Inginer mecanic la Institutul de Cercetare Tehnică din Pitești. În 1984, « din motive familiare și spirit de aventură », a solicitat plecarea definitivă din țară. Demersul i-a fost aprobat și a renunțat la cetățenia română. Până în 1986, când s-a stabilit în SUA, a fost internat într-un lagăr din R.F. Germania, probabil în cel de la Zirndorf. Dincolo de Ocean, a fost sprijinit inițial de o asociație religioasă, dar nu a izbutit să-și găsească un loc permanent de muncă și situația sa materială s-a înrăutățit. În 1987, ajuns la limita supraviețuirii, a cerut să fie repatriat. În același sens au pledat și părinții săi,

de la București, într-un memoriu adresat conducerii superioare de partid și de stat. Însă în ianuarie 1988 Consulatul român de la Washington l-a înștiințat că cererea sa a fost respinsă. Fișa pe care i-a alcătuit-o Securitatea la 10 ianuarie 1989 nu expune motivele. E aproape sigur că aici a intrat în acțiune una din vechile psihoze ale Securității : s-a presupus că Ion Dan intrase în relații cu serviciile de spionaj americane, care ar fi dorit să-l infiltreze în România pe căi strict legale.

Dan, Mircea Sergiu. Născut la 28 februarie 1936, la București. Regizor de studio și cameraman la Televiziunea Română. Împreună cu soția sa, Cristina, dansatoare, a rămas ilegal în străinătate în 1978. Încă din România ar fi fost apreciat de Ioana Măgură, cu care fusese coleg la televiziune, ceea ce l-a ajutat să fie angajat în 1985 ca tehnician de sunet la postul de radio Europa Liberă. Un document din 14 aprilie 1987 consemna opiniile unui informator al Securității care trecuse prin München : « ... A fost cameraman în cadrul televiziunii, fapt care i-a permis să intre în relații de prietenie cu Sanda Țăranu, Ioana Măgură, precum și cu diferiți artiști de renume. Este căsătorit cu Cristina Dan, fostă dansatoare la București, care, în R.F.G., a funcționat o perioadă ca dansatoare, iar în prezent este casnică. » Erau lucruri pe care Securitatea, de altfel, le cunoștea. Alceva a atras atenția instituției informative și repressive de la București : « Atît Mircea Dan, cît și Cristina Dan duc dorul de țară și chiar suferă pentru faptul că nu au dreptul să vină în vizită în România. » Au încercat să deschidă un restaurant, dar se pare că afacerea nu a fost strălucită.

Dardan, Constantin. Născut la 10 iulie 1895, la Bulboca, județul Hotin (astăzi în Ucraina). Absolvent al Seminarului și al Liceului « Ion Creangă » din Bălți. N-a putut

încheia studiile de drept începute la Universitatea din Varșovia căci a fost mobilizat în armata rusă. După primul război mondial, și-a continuat studiile la Facultatea de Drept din Iași. Avocat, apoi inspector juridic pentru județele Soroca, Orhei și Bălți. Prim-președinte al Tribunalului din Chișinău și, începînd din 1938, primar al capitalei Basarabiei. În timpul invaziei sovietice în Basarabia și Bucovina de Nord s-a refugiat în România și a fost numit președinte de secție la Curtea de Apel București. În 1941, după declanșarea campaniei din Răsărit, a fost desemnat procuror general al Basarabiei și Transnistriei. Se înțelege că a avut un comportament decent, de vreme ce rușii nu i-au cerut capul după ce au ocupat România. Totuși, în urma anchetelor pe care le-a ordonat, au fost descoperite gropile comune din spatele Liceului « Al. Donici » din Chișinău, în care sovieticii îi înhumaseră pe adversarii regimului comunist. După 23 august 1944 a fost mobilizat ca ofițer superior în campania din Vest, fiind decorat pentru fapte de eroism pe frontul din Cehoslovacia. Apoi a revenit în funcția de președinte de secție la Curtea de Apel București pînă în 1948, cînd a fost arestat și condamnat la 2 ani închisoare. Eliberat din detenție, a rămas un timp în șomaj, apoi s-a descurcat ca translator pentru limbile rusă și poloneză. În 1975 a reușit să obțină aprobarea pentru plecarea definitivă din țară, stabilindu-se la fiica sa, Adriana, în California, la Hollywood.

Davilla, Carol. Zis Citta. Născut la 1 decembrie 1886, la București. Fiul generalului medic Carol Davilla. Membru al Partidului Conservator, apoi al Partidului Național Țărănesc. Cei ce l-au cunoscut l-au caracterizat drept impulsiv, ambițios și arogant. Din 1929 pînă în 1937 a fost ministru plenipotențiar al României în Statele Unite. În 1938, cînd regele Carol al II-lea a instituit dictatura

regală, a demisionat și a refuzat să revină în țară. Cu titlu de represalii, i-a fost retrasă cetățenia română, ceea ce a provocat protestele lui Iuliu Maniu. Venit la putere, generalul Ion Antonescu i-a redat cetățenia în 1940, dar apoi a regretat gestul. Stabilite definitiv în SUA, Citta Davilla a colaborat cu autoritățile americane la inaugurarea emisiunilor postului de radio Vocea Americii în limba română. Primul program a fost transmis în 1943. Semnificativ este faptul că, după instituirea ocupației militare sovietice în România, de la microfoanele aceluiași post de radio i-a sfătuit pe români să se supună deciziilor aliate privind împărțirea sferelor de influență între Marile Puteri învingătoare în cel de-al doilea război mondial. Atitudine enigmatică, la care a fost, foarte probabil, incitat de autoritățile americane, ce nu doreau să-și complice relațiile cu sovieticii. În timpul Conferinței de Pace de la Paris a difuzat în SUA memoriul lui Grigore Gafencu referitor la situația României. În mai 1947 a participat la Congresul Rezistenților Români din Exil, convocat la Geneva. Faptul a fost consemnat într-un document al Serviciului Special de Informații din 24 iulie 1947. În luna septembrie a aceluiași an a înaintat Secretariatului General al ONU un memoriu în care solicita declanșarea unor dezbateri asupra politicii guvernelor comuniste din Europa Răsăriteană. A aderat la Uniunea Democratică a Românilor Liberi, constituită la Paris de generalul Nicolae Rădescu, apoi la Liga Românilor Liberi, formată, sub aceeași conducere, la New York. Însă, atunci cînd generalul a încercat să recupereze fondurile prădate de Constantin Vișoianu și Alexandru Cretzianu, a demisionat din ligă, împreună cu Grigore Gafencu, pe motiv că Nicolae Rădescu ar conlucra cu guvernul român de la București. Adevărul este că fraudatorii reușiseră să-i mituiască. Apoi a contribuit la înlăturarea generalului Rădescu de la conducerea Comitetului Na-

Dâmboviceanu

țional Român. A întreprins diligențele prealabile vizitei fostului rege Mihai în SUA în mai 1948. Un informator al Securității recrutat dintre emigranții români din America a informat centrala de la București că Citta Davilla ar fi fost protejatul lui Gunther Mott, fostul ministru al SUA în România. I s-a dat credit, deși Gunther Mott decedase în decembrie 1941 la București. « Părerea mea personală – aprecia o altă informatoare a Securității din emigrație – este că Davilla e controlorul americanilor în Comitetul Național Român. » Această părere pare să fie bine întemeiată.

Dâmboviceanu, Robert. Născut la 20 aprilie 1944, la Predeal. Fiul lui Alexe Grigore și al Camillei. Jurist de profesie. A emigrat în 1980 în Israel și a început să colaboreze destul de frecvent la postul de radio Europa Liberă. La 20 august 1981, în revista *Flacăra* de la București, sub titlul « Spusele fiului precum faptele tatălui », a fost divulgat ca fiu de legionar. Articolul, ilustrat cu facsimilul unui document care nu putea proveni decât din arhiva fostei Direcții a Poliției de Siguranță, aflată atunci în custodia Securității, nu dovedea absolut nimic. Camilla Dâmboviceanu nu a fost, poate, singura evreică din România care a avut ghinionul să se mărite cu un român atras de ideologia legionară. Comic e faptul că Securitatea, în rapoartele ei din toamna lui 1981, a tratat articolul din *Flacăra* ca pe un succes epocal, ca pe o lovitură de moarte dată dușmanilor ei de la München.

Dângă, Andrei. Născut la 3 aprilie 1936, la Chișinău, Basarabia (astăzi în Republica Moldova). Crainic la studioul de radio din Timișoara. La 15 februarie 1969 a plecat într-o călătorie turistică în Occident și a refuzat să mai revină în țară. Un timp a fost internat în lagărul de refugiați de la Nürnberg, apoi

a fost angajat prin concurs crainic la postul de radio Europa Liberă. În fișa sa de Securitate din 4 aprilie 1977 era descris ca o persoană care racola turiști români în trecere prin Germania Occidentală, preocupare nedovedită în documente de vreun exemplu concret.

Decei, Aurel. Născut la 15 aprilie 1905 în comuna Gura Rîului, județul Sibiu. Fiul lui Aurel și al Ioanei. Istoric și orientalist, specialist în istoria Evului Mediu românesc. În 1940 a fost numit atașat de presă la Legația română din Ankara, unde a rămas până la 30 decembrie 1947. În timpul războiului a colaborat cu rezidența SSI din Turcia. La 23 august 1944 a fost rechemat din misiune, dar n-a revenit în țară. Apoi, din lipsă de personal diplomatic calificat pentru spații orientale, a fost din nou încadrat în post prin delegație transmisă de la București. La 31 decembrie 1947 a demisionat, împreună cu consulul Petre Ionescu, participând ulterior la emisiunile în limba română ale postului de radio Ankara. Securitatea i-a deschis dosar de urmărire informativă pentru spionaj împotriva României, pentru legături cu americanii și cu Comitetul Național Român condus de Constantin Vișoianu. În martie 1960 mai figura în evidențele celor dați în urmărire generală, sub consemnul : « În caz de identificare, să fie reținut. » În perioada imediat următoare a fost atras într-o cursă în Berlinul Occidental și a fost capturat de o echipă specializată de ofițeri ai Direcției de Informații Externe, cu sprijinul autorităților informative și represive din R.D. Germană. În țară, Aurel Decei a fost condamnat la ani grei de detenție, dar au survenit grațierile din 1964. Redevenit un om relativ liber, s-a consacrat cercetării relațiilor româno-orientale. Printre principalele sale lucrări figurează și o istorie a Imperiului Otoman. A încetat din viață în 1978.

Deică, Ion. Născut la 15 septembrie 1924 în comuna Desa, Calafat, județul Dolj. Fiul lui Oprea și al Gheorghii. Mecanic. În 1946 a trecut clandestin frontiera în Iugoslavia, refugiindu-se ulterior în Franța, unde s-a înrolat în Legiunea Străină. În martie 1960 mai figura în evidențele celor dați în urmărire generală, sub consemnul : « În caz de identificare, să fie reținut. »

Demetrescu, Camilian. Născut la 18 noiembrie 1924, la Bușteni, județul Prahova. Absolvent al Academiei de Arte Frumoase din București. Studii paralele de filosofie și medicină. A debutat la Salonul de Toamnă din 1946, fiind încă student. În 1951 a devenit membru al Uniunii Artiștilor Plastici. Prima expoziție personală a deschis-o în 1968. Colaborator fervent al revistelor *Contemporanul*, *Arta* și *Flacăra*. Nu a fost salariat niciodată. « În 1968 – menționa fișa sa de Securitate din 31 mai 1979 – a fost ales secretar al secției de pictură a UAP, an în care a devenit membru al PCR. Un an mai târziu pleacă în străinătate, nu se reîntoarce, dar pînă în 1974 are prelungiri de viză. Din 1974, cînd nici nu-și mai prelungește viza, poziția lui Camilian Demetrescu devine profund ostilă regimului socialist din România. Scribe scrisori și articole cu conținut denigrator, preluate de Europa Liberă sau de unele publicații italiene. Îndeamnă la acte protestatare și contactează pe artiștii români care vizitează Italia, încercînd să-i determine de a nu se mai întoarce în România. A publicat, în 1974 și 1976, două articole denigratoare privind conducerea de partid și de stat. » În 1973, stabilit în provincia Etruria, a fost cooptat membru al Academiei Tiberiene. La 8 mai 1980, la București, a fost inclus de Securitate în evidența « principalelor elemente active din emigrația reacționară română din Occident ». I se reproșa și de data aceasta că ar fi contactat artiști români în trecere prin

Italia pentru a-i determina să rămînă în străinătate, acuzația fiind lipsită de orice suport. Este o prezență activă în viața artistică a Italiei. După evenimentele din Decembrie 1989 a vizitat frecvent România, unde s-a făcut remarcat și pe plan editorial.

Demetrescu, Georgel. Născut la 28 august 1908, la Buzău. Studii juridice. În 1928 a fost secretar particular și șef de cabinet al lui Iuliu Maniu. Apoi, sub influența lui Gheorghe Manu, cu care a colaborat îndeaproape, a devenit membru al Mișcării Legionare. A părăsit clandestin România în 1947 și s-a stabilit la Madrid, unde a preluat conducerea comunității românești din Spania. Securitatea era convinsă că arhiva legionarilor s-ar fi aflat în custodia sa. În 1965 figura în evidența celor 595 de legionari din exil considerați de Securitate deosebit de periculoși.

Deneș, Ivan. Născut la 16 septembrie 1928, la Timișoara. Din 1948 și pînă în 1952 a fost informator al Securității în « problema troțkistă », fiind abandonat ca necorespunzător (ASRI, fond D, dosar 11180, vol. 8, f. 18). După ce s-a stabilit în R.F. Germania, a vizitat de mai multe ori România, de obicei pentru a se informa asupra situației din țară. Pe parcursul vizitei din decembrie 1979-ianuarie 1980, ținîndu-l sub observație, colonelii Gheorghe Răducă și Ioan Georgescu s-au documentat asupra conflictului dintre Noël Bernard și unii redactori ai postului de radio Europa Liberă. Cu același prilej, Ivan Deneș s-a interesat dacă adversarii directorului studiourilor din München – Iacob Popper, Max Bănuș și Edgard Rafael – au deținut vreo funcție de partid sau de stat înainte de plecarea din țară. Se poate deci presupune că era un emisar al lui Noël Bernard, care aduna argumente împotriva inamicilor săi. Același Ivan Deneș, angajat la o